

Список використаних джерел

1. Буркальцева Д.Д. Методологія розрахунку інтегральних показників безпеки за сферами економіки [Електрон. ресурс] / Д.Д. Буркальцева // Зб. наукових праць Дніпропетровського національного університету залізничного транспорту імені академіка В. Лазаряна. Проблеми економіки транспорту. – 2013. – Вип. 6. – С. 106–111. – Режим доступу до журн.: <http://econpapers.repec.org/article/scn032455/15919182.htm>

2. Домашенко М.Д. Економічна безпека зовнішньоекономічної діяльності машинобудівних підприємств: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. екон. наук: спец. 08.00.04 «Економіка та управління підприємствами (за видами економічної діяльності)» / М.Д. Домашенко. – Суми, 2012. – 21 с.

3. Ковальська Л.Л., Савош Л.В. Економічна безпека регіону: оцінка та механізми забезпечення [Електрон. ресурс] / Л.Л. Ковальська, Л.В. Савош // Економічний форум. – 2014. – №4. – С. 89–95. – Режим доступу до журн.: http://nbuv.gov.ua/j-pdf/ecfor_2014_4_17.pdf.

4. Крачок Л.І. Методика оцінки та діагностики рівня технологічної безпеки аграрної галузі [Електрон. ресурс] / Л.І. Крачок // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. – 2014. – Вип. 5. – Ч. 1. – С. 200–203. – Режим доступу до журн.: <http://www.ej.kherson.ua/j>

5. Малик О.В. Показники оцінки фінансової безпеки підприємств: критерії та детермінантні характеристики [Електрон. ресурс] / О.В. Малик // Вісник Хмельницького національного університету. Серія: Економічні науки. – 2013. – №5. – Т. – С. 263–268. – Режим доступу до журн.: <http://elar.khnu.km.ua/jspui/handle/123456789/1183>.

6. Муренко Т.О., Максимова В.Ф. Визначення оціночних показників економічної безпеки залізничних підприємств у складі мережних об'єднань [Електрон. ресурс] / Т.О. Муренко, В.Ф. Максимова // Науковий вісник Херсонського державного університету. Серія: Економічні науки. – 2015. – Вип. 10. – Ч. 1. – С. 192–195. – Режим доступу до журн.: <http://www.ej.kherson.ua/index.php/arkhiv-vidannya/2014?id=36>.

7. Полозова Т.В. Графоаналітична модель діагностики інноваційно-інвестиційної спроможності підприємства в контексті економічної безпеки [Електрон. ресурс] / Т.В. Полозова // Вісник Нац. техн. ун-ту «ХПІ»: зб. наук. пр. Темат. вип.: Технічний прогрес і ефективність виробництва. – Харків: НТУ «ХПІ». – 2015. – №26 (1135). – С. 111–125. – Режим доступу до журн.: <http://repository.kpi.kharkov.ua/handle/KhPI-Press/16478>.

8. Річна фінансова звітність підприємств Запорізької області у 2010–2014 роках [Електрон. ресурс] / Річна інформація // Офіційний сайт Агентства з розвитку інфраструктури фондового ринку України (SMIDA). – 12.10.2015. – Режим доступу: <http://smida.gov.ua/>

9. Ружицький А.В. Шляхи забезпечення економічної безпеки [Електрон. ресурс] / А.В. Ружицький // Науковий вісник НУБіП України. Серія: Економіка, аграрний менеджмент, бізнес. – 2012. – Вип. 169 (1). – Режим доступу до журн.: <http://elibrary.nubip.edu.ua/13717/>.

10. Садеков А.А., Хлевицька Т.Б. Конкурентоспроможність та економічна безпека торговельного підприємства: оцінка взаємовпливу [Електрон. ресурс] / А.А. Садеков, Т.Б. Хлевицька // Теоретичні та прикладні питання економіки. – 2011. – Вип. 24. – С. 148–155. – Режим доступу до журн.: <http://e-cat.scilib.chnu.edu.ua/>

*І.О. ТАРАСЕНКО,
д.е.н., професор, Київський національний університет технологій та дизайну,
Н.М. СОЛОВЕЙ,
студентка гр. МГФ–1–15, Київський національний університет технологій та дизайну*

**Управління фінансовими ресурсами підприємства
в умовах невизначеності та ризику**

У статті досліджено сутність управління фінансовими ресурсами підприємства в умовах невизначеності та ризику, визначено роль і значення фінансових ресурсів у діяльності підприємства, вдосконалено схему прийняття економічних рішень у сфері управління фінансовими ресурсами. Обґрунтована необхідність вдосконалення системи управління фінансовими ресурсами. Запропонована логічна модель управління фінансовими ресурсами.

Ключові слова: фінансові ресурси підприємства, управління фінансовими ресурсами, фінансовий потенціал, система контролінгу, логічна модель управління фінансовими ресурсами.

*І.А. ТАРАСЕНКО,
д.э.н., профессор, Киевский национальный университет технологий и дизайна,
Н.М. СОЛОВЕЙ,
студентка гр. МГФ–1–15, Киевский национальный университет технологий и дизайна*

**Управление финансовыми ресурсами предприятий
в условиях неопределенности и риска**

В статье исследована суть управления финансовыми ресурсами предприятия в условиях неопределенности и риска, определены роль и значение финансовых ресурсов в деятельности предприятия, усовершенствована схема принятия экономических решений в области управления финансовыми ресурсами. Обоснована необходимость совершенствования системы управления финансовыми ресурсами. Предложена логическая модель управления финансовыми ресурсами.

Ключевые слова: финансовые ресурсы предприятия, управление финансовыми ресурсами, финансовый потенциал, система контроллинга, логическая модель управления финансовыми ресурсами.

*І.А. ТАРАСЕНКО,
Ph.D., professor, Kyiv National University of Technology and Design,
N.M. SOLOVEY,
student, Kyiv National University of Technology and Design*

Financial management of enterprises in the uncertainty and risk

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

In the article the essence of enterprise financial management under uncertainty and risk, the role and importance of financial resources in the enterprise, improved scheme of economic decision-making in the management of financial resources. The necessity of improving the management of financial resources. The proposed logical model of financial management.

Keywords: financial resources of the company, management of financial resources, financial capacity, controlling system, the logical model of financial management.

Постановка проблеми. В умовах нестабільності економічної і політичної ситуації в Україні і, як наслідок, зростаючих загроз для бізнесу, актуалізується питання створення адекватної системи управління фінансовими ресурсами підприємства.

Ефективне управління фінансовими ресурсами підприємства є основою стійкого зростання та фінансової стабільності економіки країни. Економіка України, що знаходиться в процесі активної інтеграції у світову економічну систему, стає все більш залежною від зовнішніх ризиків та загроз. Відсутність системи ефективного управління фінансовими ресурсами збільшує рівень підприємницьких ризиків, погіршує фінансовий стан суб'єктів господарювання, зменшує можливість залучення капіталу.

Проблема управління фінансовими ресурсами набуває актуальності ще й тому, що функціонування підприємств в несприятливих зовнішніх умовах призвело до скорочення обсягів підприємницької діяльності, неефективного використання наявних ресурсів, зменшення величини оборотних активів та зростання збитків значної частини підприємств.

Аналіз досліджень та публікацій з проблеми. Серед науковців, які приділяють значну увагу дослідженню проблем управління фінансовими ресурсами підприємства, можна відзначити таких як О.В. Ареф'єва, І.Т. Балатанов, Д.В. Ванькович, В.І. Казакова, Т.Р. Карлін, А.П. Ковальов, М.Н. Крейніна, Л.А. Лахтіонова та ін. Теоретичні аспекти сутності фінансових ресурсів підприємств розглядалися у працях відомих учених: М.Д. Білик, Н.В. Колчіна, М.Я. Коробова, А.М. Поддєрьогіна, М.В. Родіонова. Проте, незважаючи на значну увагу вітчизняних і зарубіжних учених до цієї проблеми, багато її аспектів досі залишаються не дослідженими у зв'язку зі змінами зовнішньополітичної та економічної ситуації в Україні. Недостатньою мірою висвітленим та дискусійним аспектом залишається сучасна методологія фінансового менеджменту, яка становить вагомий передумову для ефективного управління фінансовими ресурсами підприємства.

Невирішені раніше частини проблеми. Сучасні ринкові умови господарювання в Україні та активізація підприємницької діяльності потребують нових підходів до формування, розміщення і використання фінансових ресурсів як основи фінансового забезпечення господарської діяльності суб'єктів господарювання.

З огляду на це завдання формування ефективного механізму управління фінансовими ресурсами потребує першочергового вирішення для забезпечення успішного функціонування будь-якого підприємства – незалежно від розміру, організаційно-правової форми та виду діяльності. Аналіз багатьох наукових праць показав, що науково-методичні підходи щодо формування стратегії управління фінансовими ресурсами потребують оновлення і подальшого розвитку у зв'язку зі складною економічною ситуацією в Україні та несприятливими зовнішніми умовами. Про це свідчить відсутність підходів до обґрунтування єдиної послідовності ета-

пів процесу управління фінансовими ресурсами, методичних рекомендацій, які б комплексно враховували зміни в економічному середовищі, сприяли збереженню бізнесу, запобіганню великих втрат оборотного капіталу підприємств різних видів економічної діяльності.

Метою статті є визначення сутності, розробка теоретичних засад і практичних рекомендацій, спрямованих на вдосконалення управління фінансовими ресурсами підприємств в умовах невизначеності та ризику.

Виклад основного матеріалу. Однією з найважливіших ланок системи управління підприємством виступає управління фінансовими ресурсами, адже саме вони як найголовніше джерело здійснення господарської діяльності підприємства забезпечують всім необхідним виробничу, наукову, маркетингову діяльність, сприяючи ефективному функціонуванню підприємства в цілому. Економісти-практики й науковці надають безліч визначень поняття «фінансові ресурси». Наприклад, А.М. Поддєрьогін під фінансовими ресурсами розуміє всі грошові кошти, що є в розпорядженні підприємства, до яких належать грошові фонди й та частина грошових коштів, яка використовується в нефондовій формі [1]. М.Я. Коробов стверджує, що фінансові ресурси підприємства – це його власні і позичкові грошові фонди цільового призначення, які формуються в процесі розподілу і перерозподілу національного багатства, внутрішнього валового продукту і національного доходу та використовуються у статутних цілях підприємства [2, с. 20]. На думку В.М. Родіонової, фінансові ресурси підприємства – це грошові доходи і надходження, які перебувають у розпорядженні суб'єкта господарювання і призначені для виконання фінансових зобов'язань, здійснення витрат на розширене відтворення і економічне стимулювання працівників [3, с. 15]. О.Є. Гудзь дає визначення фінансових ресурсів як сукупності усіх високоліквідних наявних активів, які перебувають у розпорядженні підприємства й призначені для виконання фінансових зобов'язань і розширеного відтворення, пов'язуючи їх обсяг та склад із платоспроможністю підприємства [8]. Вчені А.В. Чупіс, М.Х.Корецький, В.А. Борисова визначають форму, у вигляді якої фінансові ресурси залучаються до відтворювального процесу та джерела їх формування, зазначаючи: «усі кошти, що знаходяться в розпорядженні підприємства і складаються з основних і оборотних засобів, поданих у вартісному виразі, є його фінансовими ресурсами» [9]. Отже, під фінансовими ресурсами на сьогодні слід розуміти сукупність власного та позичкового грошового капіталу, який використовується для формування активів підприємства та здійснення виробничо-фінансової діяльності з метою отримання прибутку. Формування та використання фінансових ресурсів на підприємствах – це процес утворення грошових фондів для фінансового забезпечення операційної та інвестиційної діяльності, виконання фінансових зобов'язань перед державою та іншими суб'єктами господарювання.

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Управління фінансовими ресурсами – це система інструментів, методів, форм розробки і реалізації управлінських рішень, пов'язаних із процесами формування, розподілу й використання фінансових ресурсів підприємства. А.В. Каширін стверджує, що управління фінансовими ресурсами – це процес впливу на сукупність організаційно-економічних відносин, пов'язаних із залученням, розміщенням і використанням фінансових ресурсів підприємства на основі принципів самоокупності та самофінансування через джерела, форми і методи фінансування, враховуючи особливості функціонування, з метою ефективного їх використання [6, с. 57]. І.О. Бланк розуміє під управлінням фінансовими ресурсами систему принципів і методів розробки та реалізації управлінських рішень, пов'язаних із забезпеченням їх ефективного формування, розподілу та використання в процесі господарської діяльності [7, с. 45].

У процесі управління фінансовими ресурсами забезпечується необхідний попередній контроль за створенням і раціональним використанням фінансових ресурсів. Фінансове планування є однією з найважливіших ланок механізму управління фінансовими ресурсами та фінансової діяльності і відображає багатоманітні грошові відносини підприємства з персоналом, з бюджетом та кредитною системою. Об'єктами планування є доходи підприємства, включаючи нагромадження, взаємовідносини з державним бюджетом і державними позабюджетними фондами, обсяг капіталовкладень, інших форм інвестування фінансових ресурсів, обсяг довготермінових кредитів банків на реалізацію інвестиційних проектів, потреба підприємства у власних обігових коштах і джерелах їх покриття [4].

Ефективну систему управління фінансовими ресурсами підприємства рекомендується будувати дотримуючись

принципів [5]: законності управлінських дій; доцільності прийняття рішень у сфері управління фінансовими ресурсами підприємства; ефективності управлінських рішень; врахування суб'єктами управління кон'юнктури ринку та ризику; максимізації рентабельності.

Завданнями ефективного управління фінансовими ресурсами є: (1) залучення коштів на найвигідніших для підприємства умовах; (2) визначення оптимальної структури фінансових ресурсів; (3) визначення методів раціонального використання фінансових ресурсів підприємства з метою отримання найкращих фінансових результатів; (4) уникнення банкрутства і великих фінансових втрат; (5) лідерство у боротьбі з конкурентами; (6) зростання обсягів виробництва і реалізації; (7) максимізація прибутку; (8) мінімізація витрат.

Виконання кожного конкретного завдання для досягнення поставленої мети в багатьох випадках залежить не лише від системи організації виконання управлінських рішень, а й від системи методів і прийомів, що їх застосовують в процесі їх обґрунтування. Для прийняття рішень щодо ефективного управління фінансовими ресурсами підприємства застосовують досить різноманітні методи, до яких можна віднести такі: аналіз і синтез, індукція, дедукція, методи асоціацій та аналогій, інтуїтивний метод тощо. У зв'язку з цим необхідно розуміти, що обраний метод залежить не лише від конкретного завдання, яке необхідно виконати, а й від особистих якостей, знань, умінь і досвіду управлінця.

Система управління фінансовими ресурсами підприємства повинна відображати взаємозв'язок логічної моделі управління фінансовими ресурсами з прийнятними концепціями, методами та механізмами (рис. 1).

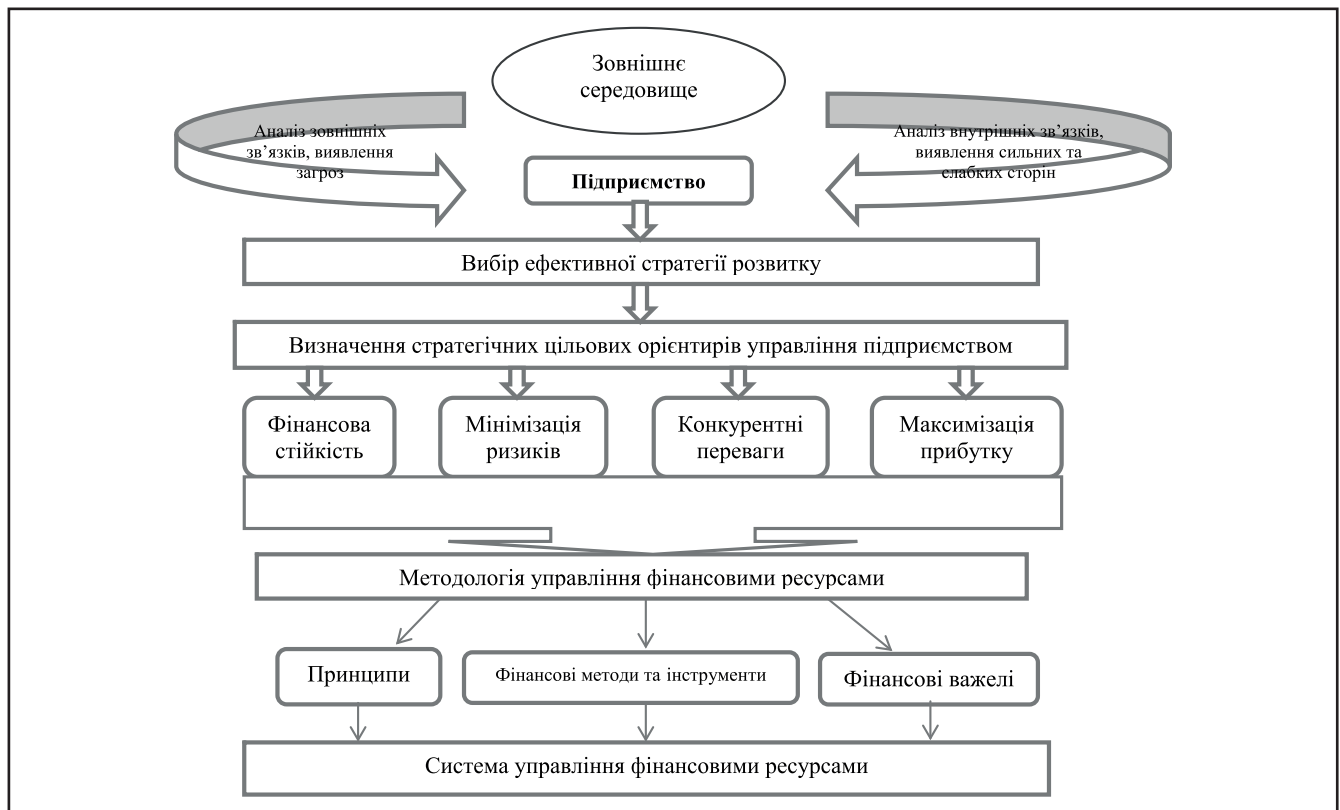

Рисунок 1. Логічна модель управління фінансовими ресурсами підприємства в умовах невизначеності та ризику
Розроблено авторами за даними [10, 12].

ЕКОНОМІЧНІ ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ГАЛУЗЕЙ ТА ВИДІВ ЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Таблиця 1. Динаміка показників рентабельності операційної діяльності та оборотних активів підприємств з виробництва шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів у період 2010–2014 років

Рік	КВЕД	Основний вид діяльності	Кількість звітуючих підприємств	Рентабельність операційної діяльності	Оборотні активи, тис. грн.
2010	19	Виробництво шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	439	3,6	2 217 304,5
2010	19.10.0	Виробництво шкіри	52	3,0	1 461 201,8
2010	19.20.0	Виробництво галантерейних та дорожніх виробів зі шкіри та інших матеріалів	66	-2,4	83 428,0
2010	19.30.0	Виробництво взуття	321	5,0	672 674,7
2011	19	Виробництво шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	441	6,2	2 178 526,3
2011	19.10.0	Виробництво шкіри	50	5,5	1 306 652,7
2011	19.20.0	Виробництво галантерейних та дорожніх виробів зі шкіри та інших матеріалів	76	14,5	142 406,3
2011	19.30.0	Виробництво взуття	315	5,2	729 467,3
2012	15	Виробництво шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	410	5,4	2 119 496,8
2012	15.11	Дублення шкур і оздоблення шкіри; вичинка та фарбування хутра	48	5,3	1 227 804,1
2012	15.12	Виробництво дорожніх виробів, сумок, лимарно-сідельних виробів зі шкіри та інших матеріалів	74	11,4	133 610,8
2012	15.20	Виробництво взуття	288	4,4	758 081,9
2013	15	Виробництво шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	461	5,1	2 345 545,7
2013	15.11	Дублення шкур і оздоблення шкіри; вичинка та фарбування хутра	58	2,3	1 100 216,8
2013	15.12	Виробництво дорожніх виробів, сумок, лимарно-сідельних виробів зі шкіри та інших матеріалів	76	11,0	175 035,4
2013	15.20	Виробництво взуття	327	5,3	1 070 293,5
2014	15	Виробництво шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів	400	2,3	2 814 093,6
2014	15.11	Дублення шкур і оздоблення шкіри; вичинка та фарбування хутра	52	-8,4	1 228 738,1
2014	15.12	Виробництво дорожніх виробів, сумок, лимарно-сідельних виробів зі шкіри та інших матеріалів	68	-0,4	256 139,3
2014	15.20	Виробництво взуття	280	7,5	1 329 216,2

Побудовано авторами за даними [15].

На прикладі підприємств з виробництва шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів можемо розглянути взаємозв'язок між показниками фінансових ресурсів та рентабельністю їхньої діяльності (табл. 1, 2, 3).

З даних табл. 1–3 можна зробити висновок, що найбільший вплив на рентабельність операційної діяльності має фактор обсягу виробництва (реалізації), вплив якого реалізується через витрати виробництва, оскільки змінні витрати

Таблиця 2. Динаміка рентабельності операційної діяльності підприємств з виробництва шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів у період 2010–2014 років

Рік	Рентабельність операційної діяльності	Абсолютний приріст	
		базисний	ланцюговий
2010	3,6	–	–
2011	6,2	2,6	2,6
2012	5,4	1,8	-0,8
2013	5,1	1,5	-0,3
2014	2,3	-1,3	-2,8

Розраховано авторами за даними [15].

Таблиця 3. Динаміка оборотних активів підприємств з виробництва шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів у період 2010–2014 років

Рік	Оборотні активи, тис. грн.	Абсолютний приріст		Темп (коефіцієнт) зростання		Темп приросту, %	
		базисний	ланцюговий	базисний	ланцюговий	базисний	ланцюговий
2010	2 217 304,5						
2011	2 178 526,3	-38778,2	-38778,2	0,982	0,982	-1,75	-1,75
2012	2 119 496,8	-97807,7	-59029,5	0,955	0,972	-4,41	-2,7
2013	2 345 545,7	128241,2	226048,9	1,057	1,106	5,78	10,67
2014	2 814 093,6	596789,1	468547,9	1,269	1,199	26,92	19,98

Розраховано авторами за даними [15].

прямо пов'язані зі зміною цього показника. Зростання обсягу виробництва призводять до збільшення загальної суми витрат виробництва, однак, рівень витратоємності при цьому знижується, оскільки сума постійних витрат виробництва залишається незмінною.

Зі зростанням виробництва до певної межі сума змінних, а відповідно і загальних витрат виробництва зростає, як правило, меншими темпами, що пояснюється наявністю у складі змінних переважно видів витрат виробництва, що мають регресивний характер (це пов'язано з реалізацією резервів більш ефективного використання ресурсного потенціалу підприємства). Однак починаючи з певного моменту, зростання обсягу виробництва викликає ще більше зростання суми змінних витрат, окрім цього частково і постійних витрат виробництва, в результаті чого темпи зростання загальної суми витрат можуть перевищити темпи зростання обсягу виробництва. Тобто норма прибутку спочатку зростає, а потім знижується [14, с. 323]. Така ситуація пояснюється необхідністю залучення додаткового обсягу ресурсів усіх видів на забезпечення приросту виробництва і реалізації продукції, в результаті чого стрімко зростають постійні витрати, а у складі змінних в цьому періоді починають переважати види витрат виробництва, що мають прогресивний характер. Отже, обсяг прибутку і рівень рентабельності знаходяться у зворотній залежності від величини та рівня витрат виробництва. Збільшення обсягів збуту, як було виявлено вище, не завжди позитивно впливає на рентабельність, проте для більшості випадків таке твердження вірне.

У результаті проведених розрахунків можна зробити висновок, що по групі підприємств з виробництва шкіри, виробів зі шкіри та інших матеріалів зростання показників рентабельності операційної діяльності спостерігалось протягом 2010–2011 років, після чого у наступні роки (2011–2014) відбувалося

зниження рентабельності, незважаючи на зростання фінансових ресурсів підприємств. Це дозволило зробити висновок про необхідність запровадження ефективної системи управління фінансовими ресурсами підприємства з метою покращення фінансових результатів та уникнення появи несприятливих фінансових ситуацій на підприємствах досліджуваної групи.

Високий рівень залежності фінансових результатів виробничо–господарської діяльності підприємств від безлічі зовнішніх умов та факторів обумовлює необхідність розробки системи управління фінансовими ресурсами, орієнтованої на досягнення як тактичних, так і стратегічних цілей. Для цього необхідно, при ухваленні рішень з управління фінансовими ресурсами, визначити сукупність фінансових показників, що характеризують цільову ефективність їх виробничо–господарської діяльності в умовах конкурентного ринку. Головною метою управління фінансовими ресурсами підприємства є забезпечення максимізації прибутку підприємства в поточному та перспективному періоді.

Прийняття управлінських рішень передбачає забезпечення керівництва підприємства інформацією, необхідною для ухвалення максимально ефективних рішень. Систематичне застосування таких методів управління як аналіз, прогнозування і планування дозволить керівникам підприємства оцінювати вплив рішень, що приймаються, на досягнення поставлених завдань у сфері формування та використання фінансових ресурсів.

Послідовність процесу прийняття рішень з управління фінансовими ресурсами підприємств наведено на рис. 2.

Оцінка результатів реалізації рішення є безперервним процесом, що передбачає проведення опитування працівників, організацію перевірок дотримання графіків запровадження, визначення економії, контролю за виконання поставлених

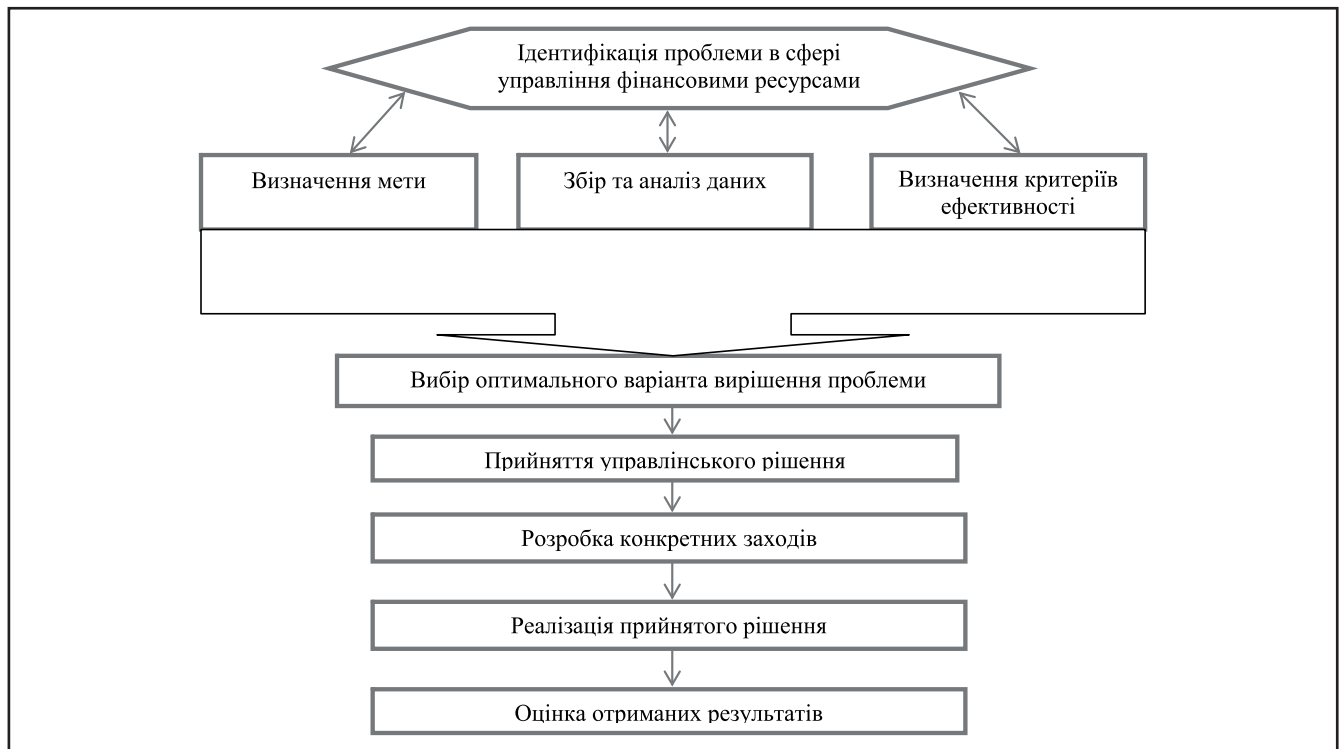

Рисунок 2. Схема прийняття економічних рішень у сфері управління фінансовими ресурсами

Удосконалено авторами за [10, 11].

завдань, проведення зборів, оцінку задоволення покупців, поставачальників, фінансових закладів, потенційних інвесторів.

Удосконалення системи управління фінансовими ресурсами підприємства необхідно проводити на основі принципів і методів системи контролінгу, яка включає взаємопов'язані між собою підсистеми фінансового й управлінського обліку, планування, аналізу і контролю та дозволяє, з одного боку, планувати діяльність та оцінювати якість рішень і планів, які приймаються, а з іншого, – здійснювати ефективний моніторинг фінансово-економічної діяльності.

Висновки

Отже, від ефективної організації та правильного управління фінансовими ресурсами підприємства залежить як його фінансово-економічний стан, так і положення на ринку в сучасних умовах. Управління фінансовими ресурсами – це процес прийняття ефективних управлінських рішень, які поєднують у собі досвід професіоналів і певні умови, що складаються в конкретний момент часу і потребують виконання оперативних і стратегічних завдань. Система управління фінансовими ресурсами підприємства являє собою частину загальної системи управління підприємством, а також є сукупністю форм, методів і прийомів, за допомогою яких здійснюється управління грошовим оборотом та фінансовими ресурсами.

Удосконалення системи управління фінансовими ресурсами є одним із ключових чинників підвищення ефективності виробничо-господарської діяльності – від нього залежить стабільне функціонування, динамічний розвиток, позиція підприємства на ринку тощо. Для того щоб бути конкурентоспроможним на ринку, потрібно ефективно управляти фінансовими ресурсами. Це обумовлює необхідність їх подальшого наукового дослідження та визначення основних методів управління фінансовими ресурсами підприємства.

Перспективою подальших досліджень є визначення сутності та структури фінансового потенціалу в несприятливих зовнішніх умовах, основним джерелом формування та нарощування якого є фінансові ресурси.

Список використаних джерел

1. Безбородова Т.В. Удосконалення механізму управління фінансовими ресурсами підприємств / Т.В. Безбородова // Держава та регіони. – 2008. – №5. – С. 21–23.
2. Фінансова діяльність підприємства: Підручник / О.М. Бандурка, М.Я. Коробов, П.І. Орлов, К.Я. Петрова. – 2-ге вид. перероб. – К.: Либідь, 2002. – 384 с.
3. Родіонова О.М. Основи економіки. – Київ: Зодіак-Еко, 1995. – 244 с.
4. Петренко Ю.В. Оптимізація джерел фінансових ресурсів підприємств / Ю.В. Петренко // Фінанси України. – 2000. – №6. – С. 91–95.
5. Бердар М.М. Управління процесом формування і використання фінансових ресурсів підприємства на основі логістичного підходу // Актуальні проблеми економіки. – 2008. – №5. – С. 133–138.
6. Каширин А.В. Методологические основы формирования конкурентной системы управления финансовыми ресурсами в предприятии / А. В. Каширин // Вестник Академии. – 2009. – №3. – С. 57–59.
7. Бланк И.А. Управление финансовыми ресурсами / И. А. Бланк. – М.: Издательство «Омега-Л»; ООО «Ольга», 2011. – 768 с.
8. Гудзь О.Є. Фінансові ресурси сільськогосподарських підприємств: Монографія / О.Є. Гудзь. – К.: ННЦ ІАЕ, 2007. – 578 с.
9. Оцінка, аналіз, планування фінансового становища підприємства: науково-методичне видання / [Чупіс А.В., Корецький М.Х., Кашенко О.Л. та ін.]; за ред. д.е.н., професора А.В. Чупіса. – Суми: Видавництво «Довкілля», 2001. – 404 с.
10. Джерелейко С.Д. Управління фінансовими ресурсами промислових підприємств [Електрон. ресурс] / С.Д. Джерелейко. – Режим доступу: http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/sre/2010_1/156.pdf
11. Удосконалення механізму управління фінансовими ресурсами підприємства / І.В. Рудченко // Сучасні питання економіки і права. – 2011. – Вип. 1. – С. 16–19. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/Sper_2011_1_5
12. Фінанси підприємства: планування та управління у виробничій сфері: навч. посіб. / Г.І. Базацька, Л.Г. Суботовська, Ю.В. Ткаченко; Харк. нац. акад. міськ. госп-ва. – Х.: ХНАМГ, 2012. – 292 с.
13. Стратегічне управління фінансами у запитаннях і відповідях: навч.-метод. посібник / укл.: І.Б. Маркович. – Тернопіль: Принт-офіс, 2014. – 205 с.
14. Лбона Н.О. Управление рентабельностью бизнеса / Лбона Н.О. // Актуальные вопросы экономических наук – 2010. – №16. – С. 105–109.
15. Державна служба статистики України. – [Інтернет-ресурс] – www.ukrstat.org

М.І. СКРИПНИЧЕНКО,
д.е.н., професор, член-кореспондент НАН України, гол.н.с. з покладанням обов'язків зав. відділу моделювання та прогнозування економічного розвитку, Інститут економіки та прогнозування НАН України,

М.В. КУЗУБОВ,

д.е.н., гол.н.с. відділу моделювання та прогнозування економічного розвитку, Інститут економіки та прогнозування НАН України,

Г.Ю. ЯЦЕНКО,

к.е.н., н.с. відділу моделювання та прогнозування економічного розвитку, Інститут економіки та прогнозування НАН України

Комплекс моделей моніторингу ключових макробалансів в економіці України

За результатами реалізації побудованого у статті комплексу економіко-математичних моделей моніторингу ключових макробалансів в економіці України виявлено, що тенденція до поступового поглиблення проблеми економічних дисбалансів погіршує економічну ситуацію в країні та підвищує ймовірність розгортання економічної кризи. Проведення подібних розрахунків на регулярній основі сприяє можливості завчасного передбачення небезпеки кризи, а результати цих розрахунків можуть бути використані урядовцями для формування системи заходів економічної політики держави та розробки запобіжних заходів щодо стабілізації економічного зростання.